

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шл. 504-060.
143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРІЮ:
Місячно 5-00 зох.
Чвертьрічно 15-00
Піврічно 30-00
Річно 60-00
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, фран-
ції, Голландії, Бельгії 20 фр.
фр., Чехословаччині 30 ч. н.
— в усіх прочих краях по
7-50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

„Византийсько-словянський обряд“ означення наукове — не юридичне.

З розмови представника „Діла“ з Експеленцією Митрополитом Шептицьким.

Питання за „Львівськими Архипархіальни-
ми Відомостями“ в числі 89. „Діло“ з 5. ч. м.
підписання Експеленції Митрополита А. Шеп-
тицького до декрету Апостольської Столиці
про „Комісію для Росії“ та про видання бого-
службових книг для нашої Церкви викликало
в широких кругах українського громадянства
різні толки. Ми почули з кількох сторін запи-
си, як нова назва: словянський або византий-
сько-словянський обряд, ужита в декреті на
заміну греко-католицького обряду, не внесе
жодного змінення, а то й боротьби та анархії,
як випадково це не новий експеримент у на-
ших церковних відносинах, на якому скористає
лиш третій...

Щоб розсіяти всі можливі сумніви та лі-
шити авторитетне висвітлення в цій немаловаж-
ній справі, представник Редакції „Діла“ звер-
нувся до Експ. Митрополита з проханням роз-
яснити ті сумніви й побоювання, що згадалися
в деяких наших кругах після появи згаданого
декрету й пояснення до нього. Експ. Митро-
полит, що, як відомо, прикований важкою не-
дугою до одного місця від п'ятих літ, прийняв
нашого відпоручника дуже радо і в довгий
розмові з ним на цю тему дав отсі авторита-
тні висвітлення:

Декрет Св. Апостольського Престола, т. зв.
декрет з 21. XII. 1934. про „Комісію для
Росії“ та про видання богослужбових книг
словянського обряду, означає виразно наш
греко-католич. обряд як обряд византийський.
Прому тільки перечитати уважно точний пе-
реказ того декрету у „Льв. Архiep. Відомостях“,
і побачите, що щодо цього не може бути нія-
ких сумнівів. З того декрету виходить також
ясно і недвозначно, що наш обряд не ділиться
на жодні відмінні від себе частини, а є один і той-
самий і в Галичині і на Закарпатті і в Юго-
славії і в Америці, і таксамо серед наших бра-
тів на Волині, Північній, Поліській і Холмщині. В
різних церквах чи провінціях нашого обряду
можуть бути вживані деякі провінційальні
різниці, але вони не можуть змінити в нічому
того, що суцільне в обряді.

Означення Св. Отцем у декреті обряду на-
звою „словянський“ або „византийсько-сло-
вянський“ ужите в науковому, а не в юридич-
ному змислі і в дотеперішній практиці у нас по-
вно нічого не змінює, бо це означення
не змінює правного стану річі. Значить: назва
„греко-католицький“, зафіксована зрештою в
Конкордаті Апостольської Столиці з Поль-
ською Річипосполитою, залишається, як і досі,
неварушена, тому не може бути мови про змі-
ну тої назви в документах, церковно-парохі-
яльних печатках, тощо. Тимсамим не може бу-
ти й мови про якусь замінування чи анархію,
що того дехто боїться, бо в практиці буде все по-
старому. Очевидно, таксамо не танує це в ні-
чому номенклатурі „католицький“ в різних
наших установах, публікаціях і т. д., бо ця
назва вповні оправдана і має вже у нас вікову
традицію.

Словом: означення Св. Отцем нашого обря-
ду назвою „словянський“ або „византийсько-
словянський“ має лиш науково-теоретичне, а не
практично-правне значіння. Одначе вага того
означення все таки величезна, передовсім під
оглядом національно-ідейним: адже відтепер
всі сини нашого народу, де вони не жили б,
є членами одного й того самого византийсько-
словянського обряду. Значить: ми, греко-като-
лики в Галичині, не маємо нішого обряду від
братів на північно-західних землях, яким тепер
надають часом назву: католики східно-словян-
ського обряду; відтепер вони творять з нами
одну тісну віроісповідну родину. А це хіба
немаєважлива річ, і всі ми повинні це як слід
зрозуміти й оцінити. Маємо той сам обряд, що
наші православні брати на Волині, Холмщині,
Поліссі й Північній, хоч вони відірвані від нас
і Апостольського Престола насильним переслі-
дуванням царського уряду, через що і в обря-
дах були введені зміни. Лучність наша з наши-
ми відділеними братами в обрядах є для нас
великою вагою і зі становлення церковного і націо-
нального, бо скрідає в нас надія, що прий-
дуть часи, в яких ніщо вже не буде нас ділити.

Жертуйте на Паску для українських воєнних вдов і сиріт!

За дозволом Воєніських Урядів Управа Т-ва
Український Фонд Воєнних Вдов і Сиріт пере-
несе в неділю 14. квітня ц. р. прилюдну збірку
грошей у користь воєнних вдов, сиріт і батьків по-
гиблих у 1918—1920. рр. членах Української
Армії.

Важко сказати, скільки років буде це перша збірка, на-
шу Т-во діяло доволі. Гроші, зібрані в часі ос-
таточної збірки в 1932. р., Т-во видало вже на під-
тримку сиротам і батькам, за лікуванням і
задушенням вдов і сиріт та на шкільні оплати
для учнів-сиріт, приміщених у Львові на
Товариства. З призначених під кінець 1934.
р. грошей, при допомозі приватних посилань, Т-во
вже роздало скроми підмоги з нагоди Різдва
Христового для 218 нещодавніх вдов і сиріт де-
які суми 1.648.02 зол, так, що в цілі Т-во не
має жодних грошей.

Около 220 вдов, сиріт і батьків живе в край-
ній нужді. Ми мусимо допомогти, бо вони страждали

своїх опікунів для народу! Не можна дозволити,
щоб вони простягали руку за проханням — на на-
ругу та сміх злобних людей. На це не дозволяє
християнська любов ближнього й честь народу!

Тому Управа Т-ва звертається з гарячим по-
кликом до всього П. Т. Громадянства:

Жертуйте на паску для воєнних вдов і сиріт!
Нехай ніхто не відмовить ленті на вдоні й
сироті!

Вступайте в члени Товариства! (Членська
вкладка 50 сот. місячно).

В неділю, 14. квітня, не минайте душки й до-
куньте до неї свою ленту!

Жертви просимо пересилати поштовими скла-
дками, або просто на адресу Товариства.

Львів, у квітні 1935.

УПРАВА ТОВАРИСТВА

„Український Фонд Воєнних Вдов і Сиріт“
Львів, Потоцького 48.

Від Німеччини не загрожує інвазія.

БЕРЛІН, 10. 4. ПАТ. Урядова „Дипломатич-
на“ Кореспонденція, пишучи про конферен-
цію у Страсі висловлює побоювання, щоб, коли
розглядають про рішення Німеччини в 16. бе-
зедня, не забули про розбурхавні зобов'язання ін-
ших держав. Привертання збройної суве-
ренітету Німеччини зосім не свідчить про не-
безпеку для інших держав, і хто обстоює такі по-
гляди, як зосім азій поці. Говорити про те, буть

то би Німеччина змагала до експансії — це зви-
чайна наклепна пропаганда. Доказ на це давніші
версії про німецьку агресивність супроти Данці-
гу, Сари й Австрії. Те саме торкається теж: Мем-
ля, де від ряду літ підсвідують Німеччину, бу-
днім то вона хотіла там викликати державний те-
рор. З німецької сторони не загрожує ніяка
інвазія, та тому ці наради над збірною апією
проти поширення збройної не на міст

Гріш родить гріш

але тільки на вкладші

В Народній Торговлі.

Це твердять усі її вкладники з задоволенням.

Ближчі умовини подає
устно або писемно

НАРОДНЯ ТОРГОВЛЯ, ЛЬВІВ, РИНОК 36.

НА ВЕСНУ 60 а з лисів, тхорів, кун
і інших шірок,
пелеринки та краватки поручає по найдешев-
ших цінах одинок українська
ФАБРИКА ФУТЕР „ХРОМ“
Львів, ул. Руська 20. Тел. 71-83. 1165 6—5

Перед виборами до повітової самоуправи.

ПО ВОЛОСНИХ ВИБОРАХ.

Вибори до волосних рад в чотирьох галиць-
ких воєводствах вже покінчені. Вибори волос-
них управ, себто вибори війтів, підвійтів і лав-
ників, або також уже відбулися, або добивають-
ся. Уже протягом місяця квітня і травня від-
будуться вибори до повітових рад, а негайно по-
ніх вибори до повітових виділів.

На загальні вибори для волосних рад випадає
для українців погано, а вибори до волосних у-
прав просто зле. На такий вислід зложилось ба-
гато причин, а також незалежних від
нас причин. Цими найважливішими причинами бу-
ли: 1) посередність виборів до волосних рад,
себто те, що виборцями були громадські радні
й солтиси та підсолтиси, 2) замале підготування
з нашої сторони, розсвареність українців між
собою, велика кількість кандидатів, а вслід за
тим розбиття і 3) головне натиск адміністрацій-
ного апарату чи то в формі впливання на ви-
борців, чи у формі виборчих зловживань, чи
вкінці незатвердження вибраних українців-
війтів. Вибори до волосних рад і волосних управ
та причини нашої невдачі вимагають окремої
всебічної застанови й оцінки. На загаль треба
ствердити сумний факт, що в багатьох волостях
з великою перевагою українського населення
полки мають більшість у волосних радах, а
війтами є значаюно поляки. Крім цього деяка
кількість волосних українців вишла радними
не з української, а з урядової лівки й вони у во-
лосних радах йдуть рука в руку з поляками.

ВИБОРИ ДО ПОВІТОВИХ РАД.

Вибори до повітових рад є теж посередні,
то значить, що повітові радні вибирають
члени волосних рад і волосних управ. Тому не-
корисний вислід виборів до волосних рад і во-
лосних управ передригнує справу в тому, що
вибори до повітової самоуправи вийдуть для
нас погано. Та всеж ми мусимо доложити всіх
зусиль, щоб повітові вибори не були дальшим
погіршенням нашого стану посідання, щоб у-
країнське населення добуло в повітовій самоу-
праві бодай такий відсоток радних, що у воло-
стях. Техніка виборів є така: Кожен волость ви-
бирає двох членів повітової ради. Крім цього
міста відповідно до кількості населення виби-
рають від 2 до 5 радних. Лише міста, що числять
понад 25.000 населення не входять до повітової
самоуправи. Некорисною для нас є ця обста-
вина, що малі волости, які нараховують кілька ти-
сяч населення, з перевагою польського населе-
ня вибирають двох повітових радних і великі
волости, що мають кількотишати тисяч населен-

ня, з перевагою українського населення теж вибирають двох повітових радних. Вибори повітових радних є пропорційними, а це значить, що звичайно польська меншість в кожній українській волості змагається до того, щоб вибрати собі одного повітового радного.

Справу погіршує ще ця обставина, що деякі українці волости радні йдуть при виборах із поляками. З цього виходить ясно, що тільки в деяких наших повітах існує теоретична можливість, щоб ми здобули більшість.

ВИБОРИ ДО ПОВІТОВИХ ВИДІЛІВ.

Повітовий виділ складається з 6-ти членів. Членів повітового виділу вибирають повітові радні. Вибори є пропорційними. Головою повітового виділу є повітовий староста з уряду. Вислід виборів до повітових виділів залежить від майбутнього складу повітових рад. Ми маємо дуже малі вигляди на те, щоб донебудь добути більшість у повітових виділах.

ЯК ПОВЕСТИ ПІДГОТОВУ ВИБОРІВ І КОГО ВИБИРАТИ ДО ПОВІТОВИХ РАД І ПОВІТОВИХ ВИДІЛІВ.

Вислід кожних виборів залежить від підготовки і доброї чи злої організованості виборців. Ми мусимо доложити всіх зусиль, щоб перетягнути на нашу сторону хитких українських виборців, щоб не допустити до розбиття голосів чи пак, щоб виборчі компроміси не виходили на нашу шкоду.

Повітові Народні Комітети мусять в найкоротшому часі відбутися в кожному повіті наради волостних радних та обговорити грядучі вибори до повітової самоуправи та устійнити українських кандидатів до повітових рад і повітових виділів. Значіння повітових радних залежить не лише від їх кількості, але й від їх якості. Ми можемо лише в дечому вплинути на кількість наших радних, але зате якість радних залежить тільки від нас. Повітовими радними слід виби-

НАЙНОВІШІ МОДЕЛІ НАЙВИБАГЛИВІША РОБОТА

Найнижчі ціни у весняних жіночих
плащах і костюмах
у фірмі

НАЙКРАЩА ЯКІСТЬ
НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР

МОЛДАВЕР

Львів, Коперника ч. 17. I. пов. Телефон 246-56.

рати зправила інтелігентів, священиків, кооператорів, лікарів і щонайсвідоміших селян. Повітова рада є великою і складною машиною. Ми мусимо здобути вплив на кермування цією машиною. Що більше, повітові ради й повітові виділи мають рішачий вплив на господарку громадських і волостних рад, а ще й заноситься на те, що повітова самоуправа може мати вплив і на вислід соймових виборів. Значіння і вплив можуть мати тільки такі радні, які визнаватимуться і в законних постановах і в господарських, гуманітарних та освітніх справах. Щонайменше половина українських повітових радних повинні бути інтелігентами. Про поодинокі кандидатури повинні рішати не амбіції поодиноких членів, лише чесність і знання та відвага кандидатів постояти за своє право. Некорисною для нас є ця обставина, що членами повітових рад не можна вибрати інтелігентів із міст, бо член повітової ради мусить мати виборче право в тій волості, яка його вибирає радним. Зате членами повітових виділів повинні бути вибрані з нашої сторони правники, інженери та кооператори з міст, бо зправила міста входить теж у склад повіту. Засідання повітових виділів відбуваються часто, приблизно раз на тиждень і членство повітового виділу це не почесь, а важкий та відповідальний перед народом обов'язок. Належимо може виконати цей обов'язок тільки особа, що мешкає в місті і має правничу чи економічну освіту.

В. Целевич.

ДИСКУСІЯ.

В широкій дискусії забирали голос представники установ і преси. Дир. Филипович заявив, що Дирекція РСУК передасть тримісячні вклади від кооператив Яворівщини секції філії „С. Г.“ в Яворові на допомогу голодним. Дир. Палій: „Маслосоюз“ крім допомоги буде розділювати молоко голодним. Інж. М. Творило згадав, що Центросоюз звернувся до Повітових Союзів Кооператив, щоб збирали збіжжя та картоплі голодним у Яворівщині. Тому, що наші села постійно голодують, слід би подумати над загосподарюванням повітів. Ред. В. Целевич звернув увагу на те, що крім Яворівщини голодує теж кілька інших повітів і цілі наші села. Тому, що наше населення постійно недоїдає, воно вироджується. Щоб запобігти голодові, треба героїчних зусиль цілого народу. Інж. Е. Храпливий: Центробанк дав 10.000 зол. позички з грошей, які вдалося стягнути з розданих позичок повенням та установам у 1927 р.

Опісля деякі делегати установ і представники пресових органів забирали ще раз голос. М. і. дир. Палій з Маслосоюзу поставив внесок, щоб преса помістила якнайбільше картин з голоду, щоб влаштувати великий концерт з визначних мистецьких сил на допомогу голодним та вренсті і ярмарок з виробів яворівського промислу з відповідним відчитом. На дальшу мету радив дир. Палій подбати у Яворівщині, що отак позбулася марева голоду, про поширення мережі молочно-молочарських станиць та про підсилення годівлі худоби в цьому повіті; важно теж знайти місця для збуту продуктів Яворівщини. Дир. Храпливий з „Сільського Господаря“ повідомив приязних, що „С. Г.“ створив окрему секцію для допомоги Яворівщині.

Усім дискусантам відповідав на запити та давав пояснення о. Ломницький.

Нараду закінчує пос. Матчак, повідомляючи всіх, що у Львові буде створений у вислід наради широкий комітет допомоги Яворівщині, може й постійний комітет сусп. опіки, що ажисе всіх заходів для облекшення долі голодних та подає технічні вказівки пресі для дальшої акції.

Нарада скінчилася в год. 19.55.
Голод у Яворівщині, як виходило з наради, справді лячний і загрозливий. Він повинен найти у громадянстві якнайширший відгомін.

Уживайте лише

знаменитої цигорії „ЛУНА“
здорової підмінки кави „ПРАЖІНЬ“
і зернистої „СОЛОВОЇ кави ЛУНА“
виробів української кооперативної фабрики
„Суспільний Промисл“ Львів XV,
Церковна 2. тел. 42-97

В Яворівщині голодує 24.000 осіб.

КОНФЕРЕНЦІЯ У Т-ВІ „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“.

У понеділок 8. квітня ц. р. відбулась заходом Т-ва „Сільський Господар“ у домі цієї організації інформативна нарада у справі допомоги голодним Яворівщини. На нараду прийшло 12 представників центральних установ і сімох представників української преси.

Нараду відкрив в год 6.15 вечором дир. Т-ва „Сільський Господар“ інж. д-р Євген Храпливий вітаючи представників преси й установ. Провід обняв пос. М. Матчак. Короткий змістовий та ядерний реферат про розміри голодової катастрофи в Яворівщині виголосив голова філії „Сільського Господаря“ в Яворові о. Ломницький, парох з Вільшаниці. Референт заявив, що розміри голодової катастрофи годі зясувати. Селянство в Яворівщині що року голодувало. Раз на день у селянській хаті горів вогонь і тільки один раз на цілий день рідня їла взагалі. Тому до постійного голодування селянство призвичаїлося. І коли нині самі селяни заговорили про голод, то тому, що положення їх дійсно страшне, розпучливе.

ДЕШО СТАТИСТИКИ.

Філія перевела статистику в 44 селах, яка виявила, що 2.274 родини голодують у буквальному слова значінні, 2.225 родин їдять ще дещо (чотирма бульбами на день живе ціла родина), разом голодує 4.524 родин. З цього дорослих осіб голодує кругло 14.000, дітей до 10 років 10.000, разом 24.000.

І ось, щоб прохарчувати голодних аж до жнива, необхідні на три місяці харчі в такій кількості: 160 вагонів картопель і 30 вагонів збіжжя, числячи по 90 кг. на особу. Крім того на сібву необхідні 35 вагонів збіжжя і 100 вагонів картопель на садження.

Філія покликана до життя секцію до боротьби з голодом, яка знову поділилась на підсекції. Староства згодилось на її існування. На інтервенції цієї секції староства вивело від уряду для голодних 4 вагони збіжжя (два ячменю і два вівса), 16 вагонів картопель і 2.000 зол. грошової допомоги, яку розділено між голодних, але під умовиною, що голодні відроблять це при напівдоріжжю і т. д.

Секція звернулася теж за допомогою до централі „Сільського Господаря“ і до послів. І справді завдяки інтервенції Т-ва „Сільський Господар“ Центробанк дав 10.000 зол. позички на 2 проц. річно, яку через „Українбанк“ у Яворові і райфайзенки по селах розділено між голодних. Селянин може купити за 15 зол. бодай 100

кг. ячменю. З дрібних жертв надійшло до філії досі 2.500 зол. За ці гроші секція закупила 50 сотнаріч муки і 25 сотнаріч пенцаку та розділила це між голодних у 16 селах на всіх 44 сіл, де голодують.

ДОЖИВЛЮВАННЯ ДІТЕЙ.

Підсекція для доживлювання дітей дістала 800 зол. і переводить доживлювання теж покищо у 16 селах. І так у селі Вільшаниці доживлюється 160 дітей у шкільному віці. Діти дістають горнячко кави „ПРАЖІНЬ“ (кооп. „Суспільний Промисл“ дає 50 кг.) і дістають кусень хліба (бохоня ділять там між шестеро). Для дітей у позашкільному віці варять пенцак з молоком і одна дитина дістає 1/4 літри.

Плану на майбутнє годі укладати, бо невідомо, на як довго стане грошей.

З приводу недалеких Свят Воскресення Христового слід подбати, щоб голодні мали бодай такі харчі, які ми маємо що дня.

Досягнення проф. Кошиця на музичній конференції.

(Інтерв'ю нашого кореспондента з проф. Кошицем).

Нью-Йорк, 26. березня 1935.

В минулу неділю, 24. березня, стрічаю проф. Олександра Кошиця на черговій пробі у Джерзі Сіті у приготуванні до концерту в честь Шевченка 7. квітня в Тамп-Голл у Нью-Йорку. Після привітання запитую про успіх поїздки до Індіанополіс.

— Пішло ліпше, ніж я міг думати — каже шановний професор. — Я не лише задоволений, але й здивований.

— Шож таке сталося? — питаю дальше.

— А цеж не виглядає на дивне, що на музичній конференції, де прибуло 2.000 знавців музики, як: композиторів, учителів, інспекторів і різних інших фахівців, що приїхали на „Північно-Центральну Конференцію Музичних Виховників“ до Індіанополіс від 17. до 22. березня

запрошено лише мене однісенького зпоміж отих сотень різнородних чужинних груп і то ще й у ролі ментора. Цеж не лише призначення для мене самого, але ще більше для тієї народної пісні, що ми її тут поширюємо на американському континенті.

— Щоправда, з попередньої розмови з Вами, пане професоре, я не міг докладно зрозуміти, пощо то Вас туди запросили. Поясніть, будь ласка — прошу шановного професора.

— Дуже радо, — відповідає п. Кошиць. — Тільки зважайте: Всі українські пісні, про котрі я вам попередньо згадував, були предметом важкої дискусії на кількох комісіях конференції. Їх вибрано для зразку народних пісень поширюваних тепер по американських школах. Кожна комісія мала своє спеціальне завдання, як ось: одна інтересувалася методом навчання, друга музикою, третя хором і т. п., бо вся конференція мала педагогічно-дидактичний характер, а разом з тим і мистецький. Мене запрошено до праці в комісії вокальної музики молодших і старших вищих шкіл і колегій, що збиралася в готелі Клейнх. Там я мав показати план

Майже ЗАДУРНО рештки полотна 50 сот.,
панамы 90 сот., в сипи 1'10, крепон 70 сот.,
веба 1' — та модні вовни на 40%, дешевше
БЛАВАТНИЙ БАЗАР — Львів, боїмів ч. 12.

Втіхою пань

Е ПОЛ'ЧКИ І ВОВНИ
ФІРМИ: „ARCO”
Львів, пл. Галицька 4. 3. 210

живий український стиль пісні. До розпоряджіння віддали мені хор консерваторії Джордана, а на демонстрацію призначено 6 точок, тобто такі пісні: „Роззяття”, „Воскресіння”, „На вулиці скрипка грає”, „Гей тай орав мужик” і „Пісня про Сагайдачного. Це була, так би мовити, лабораторія для мене.

Прийшовши до роботи, я зауважив, що американці співають ці пісні по-своєму, а в деяких місцях заважав я навіть інший характер, крім цих пісень, що даються до простого виконання. Через те треба було все чисто переміняти і в такому вигляді виставити перед ширшою публікою. Крім того треба було вивчити ще дві нові пісні, тобто: „Могила” і „Суд перед Пілатом” (кант.), щоб показати методу науки. Завдяки тому, що хор володіє цілковито нотами, лише в деяких місцях треба було зупинитися і проводити окремі голоси в малому темпі, щоб усі партії зрозуміли, зрештою всі читали начебто книжку. А в хорі було 40 голосів. Моя лекція мала демонструвати мій власний спосіб вивчення хору, бо я інші показували свої способи. Після одного виходив другий диригент і диригував ту саму пісню тим самим хором по-своєму, щоб вияснити різницю виконання і стилю.

Вся аудиторія була задоволена моєю лекцією і після неї різні виховники, інспектори і композитори приходили до мене та розпитували про Україну, про її пісню і загалом про все, що їм потрібно було знати у зв'язку з народною піснею. Щоправда, вони й так уже мали поняття про українську пісню, бо п. Т. Кроне, що свого часу перекладав українські пісні, коли я ладив їх до друку, роздавав присутнім мою статтю про українську пісню, зладжену мною спеціально на цю конференцію, а крім цього ще й із сцени додав до статистики пояснення.

— Позвольте, пане професоре, чи може маєте цю статтю? — питаю.

— Рад служити, — відказує чемно професор. — Ось тут є один примірник.

Цікаво, переглядаю і хочу дещо навчитися. Це 6 сторін машинного письма, ціла лекція в англійській мові про Україну і її пісню, про характеристику української музики та про українських композиторів. Отже є 4 розділи, а кожен має ще свої підпідлі. Коротесенько згадаю про положення українських земель та українського народу, а в розділі про українську народну пісню згадаю про дані обрядові пісні, історичні, побутові, релігійні. При характеристиці пісні обговорено скажі (це дуже фаховий уступ), ритм, мелодію, а після вичислення голосних давніх і живучих композиторів поданий зміст пісень, що їх шановний професор співав

із хором консерваторії. Довше спитався над обговоренням кантів і релігійної страстної Трилогії про яку музичні знавці висловлюються як про твір, що його перевищує хіба німецький Бах. Ця трилогія знаходиться також у виданні Вітмарка разом із 25 іншими піснями, аранжованими Кошицем.

— Колиж так приймають українську пісню американці, то чому нема фахової критики в музичних журналах? — питаю проф. Кошиця.

— Тожто й клопіт з тим, пане редакторе, — зауважує шановний професор, — що наша журналістика не подала до придного відома голосів критики. Ось маєте бодай один такий. — І передав мені число „Музикал Сопервайзорс Джернал” Musical Supervisors Journal — з жовтня 1933 р., де є прегарна стаття з нагоди появи збірки „Пісні України, аранжовані для хору Олександром Кошицем”. Сказано в цій статті: „Цей новий випуск репрезентований сімома номерами, притягає до себе увагу вже самим престижем імені блискучого диригента Українського Національного Хору. З другого бо-

ку внутрішня цінність аранжментів є настільки велика, що при знайомленні з цими піснями вони притягнули до себе прихильну увагу й тоді, колиб цілком не було відоме імя, або навіть і жадного імені не було.

„Тут нема ніяких екстравагантних зусиль витягати з народної пісні „ефекти”. Навпаки, перед нами праця майстра-артиста, який гідиться перекучуванням або викривленням питомих рис пісні. В наслідок цього підноситься природний чар пісні в той самий час, як її додається нова сила й глибина: проста селянська на наших очах виростає в „даму високого світу”.

„Музикальна сила, красота, майже непомітні доторкнення, якими досягається ця трансформація є такі, що вони можливі тільки тому, хто сам має майже неймовірну силу творити вокальні ефекти...” Підписано: Вільям Іргарт, директор музики в Питсбурзі, Па.

— Та це лише одна із численних критичних похвал у різних фахових журналах — кінчить проф. Кошиць і спитав до дальшої роботи.

С. Демидчук.

Відгуки нападу

посла М. Бачинського на редактора І. Кедріна.

КОМУНІКАТ ТОВАРИСТВА ПИСЬМЕННИКІВ І ЖУРНАЛІСТІВ

В дні 6. квітня 1935 напав посол ББ і державний комісар „Народного Дому” Михайло Бачинський на ред. Івана Кедріна-Рудницького і користуючи з фізичної переваги тяжко його побив. Це сталося в наслідок пресової кампанії, яку провадило „Діло”, поруч інших українських і навіть польських часописів проти господарки та повелінки згаданого вище посла й комісара.

Рада Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка п'ятує як найрішучіше такий некультурний поступок, висказує своєму членові щире співчуття та стверджує, що того роду реакція на публичну критику не зачіпає честі інтелектуального.

За Раду Товариства:

Роман Купчинський, Мирон Коновалець,
голова, секретар.

„САМОСУД ПОСЛА НАД РЕДАКТОРОМ”

Під таким наголовком подає ширшу нотатку „Курер Львовський”, а який поруч з описом останнього нападу М. Бачинського на ред. І. Кедріна пригадує також кілька інших подіб-

них подвигів того пана. Кінчається та замітка таким зворотом: „Про впливи посла з ББ. п. Бачинського в різних державних установах оповідають собі у староруських колах дуже багато. Існує взагалі переконання, що п. Бачинського „не можна побідити” на ніякому прилюдному форумі. Однак чести Клубові ББ своїми методами п. Бачинський не приносить”.

Повища замітка правдива остільки, що ті впливи обмежуються до свободи робити все, що до вподоби, на терені Народного Дому, і до таких виступів, як суботнішній. Зрештою, тим впливам приходить вже кінець і це головна причина поденервування кашика.

Покищо ті „впливи” вистарчили ще на те, щоби — за внімком „Курера Львовського” і „Недзвілі Рано” — всі інші польські львівські газети компромітуючий п. Бачинського виступ — промовчали. Сталося це, як довідуємось, внаслідок „інтервенції”. Промовчання такої яскравої події кидає характеристичне світло на відносини у польському й жилицькому львівському журналістичному світі, який не почуватися до обов'язку примітивної солідарності. у таких підставових справах свободи чесної журналістичної праці — без огляду на національність!

Міські Театри, в середу 18-го квітня 1935.

Великий Театр грає нині 7:30 веч.

Безсмертний твір

Жигмонта

Красінського

„Небожеська комедія”

Театр Ріжнородностей

Нині 7:30

„Подружний метч”

І в найближчих днях — капітальна комедія — один гурган сміху.

Мотто: чи мужчина може любити дві жінки рівночасно?

ОТ. ЛЕВИНСЬКИЙ

Королева і чура.

Здається, зійшла річ донко тут пояснювати, як дуже ефективно мене ці слова. Матильда? Так, а догадувався, це була донька прачки, струнка, вродлива студентка університету. Деколи, зрідка, стрічав я її там, у пральні, як обережно розхилила шийні, тапетові двері і кликала: „Мамо, прошу на хвилину”. Я тямив, що раз, або два рази, неші очі спінулися і я навіть запримітив трохи залицяння в її погляді. Але це могла бути омана. Ще минулого року представила мене її мама. Вона сказала трохи переможно: „Матильдо! Пан д-р Левицький”, і тоді, на мить, опинилася у моїй руці й холодна, матова рученька, щоби зараз після цього разом зі самою особою пізнати за дверми. Усі ці подробиці засовував я тепер з добайливотою архіварською увагою. Так, ми ще обмінялися ніколи ні однією ніким словом. На її конті було в мене кілька напів залицянь поглядів і тепер — оце записка.

Довго роздивлявся я її на всі боки і власним очам не виставляв. Це: „Д-р” у адресі, задержало мене на хвилину. Я, поправді, не був ніяким доктором. Алеж багато, здавна, мене цим титулом величали, як це водиться у нас, у Галичині. Ні, не могло бути ніяких сумнівів: лют був від відома мені Матильда і призначений був для мене.

З того часу, коли всі оумніви розвіялися, я втілюю дещо з мого значимого терпіння. Можливо, любовної пригоди замаячила переді мною у всій споконвічній красі. Державне спробував я бо-

ронитися перед невідомим, даремне накликав усі сили інерції і себелюбства. Нероздигаючись, пролежав я у мріях уся ніч на ліжку. Поводі, один по одному, піддавалися всі осередки спротиву. Думка зникла до нового хотіння. Коли день зобілів на замерзлих шибках кімнати, я був уже рішучий: Піду на маскарду! Згадаю сьогодні думки тої ночі і не можу пошебетати здогаду: адже ж уже тоді, невідомо, кохав я Матильду!

Залишалося питання костюму. Два дні і дві ночі я востузився з оцими пустими думками, як мені переодягтися. Нарешті вибрав я одяг еспанського лицаря. Позичив його у театральній гардеробі, тільки відчистив дещо і скропив пахощами. Цяпну борідку теж доцільно я до мого голеного обличчя і так причепурений посуху у роботу на масковій вечірній. Не буду скривати, що почував себе трохи моторошно і тільки задержуватий стрій і маска на очах додавали бадьорості моїм рухам.

Народний Дім нахотиться на кілька кроків від мого тодішнього мешкання. Незагнаний ніким, пройшов я темний вестибіль і охоти. У гардеробі полонила мене звичайна атмосфера маскарди. Маски півколомом окружили мене: „Мій любовний, еспанський лицарю, проводи мене по сали”, шептали чийсь жіночі уста. Якійсь величезних розмірів церковний кльон, мабуть на ходилицях, уможливив мені непомітний відступ до дверей. На галерії густа була величність. Саме кадрий починався, цей традиційний танок недавнього Львова і всі очі гляділи вниз, у цю дивно настроєну атмосферу Народного Дому, виповнену тремтливим світлом газових ламп. Але

мій вір не пішов вниз, тільки помандрував у другий кінець довгої галерії. Там, трохи збоку від решти людей, відкрив я дві жінки. Чи одла з них була Матильда? Вони теж наче би не цікавилися танком, що йшов надолу, були розсіяні і часто поглядали в мій бік. Старша з них, неамазкована, сиділа на кріслі. Друга, похилена над нею, шептала їй щось на вухо. Волосся мала чорне. Маска закривала її очі. Її костюм, чудо дивного припади, був, як і в мене, еспанський. Це була сувня Ізабеллі з білим мережаним кофром, де тую адіямваса позату її голови. До вірного портрету еспанської королеви бракувало їй хіба автентичних брабантських мережок і смарагдових перетнів зі скарбів автентів. Я затремтів від зворушення. Цеж була Матильда! Я впізнав її струнку, горду стать, коли нараз випростувала спину і станула нерухома як статуя.

Не більше кількох метрів ділило мене тепер від неї. Як пройшов уже нові дозвін галерії і аж тут задержався нерішучий. Чи поклонитися їй, забалакати?, думав я. Адже знав я її так мало. Могла не бачити собі цього, сиділаж тут ще одна особа, може неамазкована. Я вирішив не починати першим розмови і чекати на знак від неї. Але Матильда залишалася німа і непомітна як правдива статуя. Я стояв наче загипнотизований, «яковів потрохи, але не смів рушитися з місця. На доліні одна по одній проходили фігури кадрий. Потім пари сповзли у безжонетну ірландію рук і кольорів, що від голосів відгуки ірландців, розгорталися на очах захопленої галерії. Нарешті музика звадила вальса. Я відтхнув.

(Далі буде).

Росте Український Шпиталь!...

РЕФЕРАТ ДИРЕКТОРА НАРОДНОЇ ЛІЧНИЦІ, Д-РА ТИТА БУРАЧИНСЬКОГО, НА ПРЕСОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ 7. Ц. М.
(Докінчення.)

II.

ЧИ БУДОВА ШПИТАЛЮ ЗА ДОРОГА?

Тут і там чути голоси, особливо з кругів, що старалися за будову, але її не дістали. Що будова Українського Шпиталю коштує за дорого. Для порівняння подаємо тут числа, оголошені начальним лікарем львівської обласної лікарні, д-ром Шумським (П. Газ. Л. 3/35), що кажуть про будову санаторії Каси Хорих, збудованої на 250 ліжок (тепер число ліжок збільшено на 350). Кошт будови санаторії з півеліцією терену був 5 мільйонів 775.000. Отже кошт будови одного ліжка дає 23.100, у нас (на 100 ліжок) 8.200. Німців одно шпитальне ліжко коштує 8—15.000 зол., шведів ок. 11.000 зол.

Пляни нашого шпиталю виконав інж. Нагірний на підставі спеціальних студій і по довгих конференціях з лікарською комісією Н. Л. Будову переводить інж. О. Пежанський. До комітету будови належать пп. М. Галібей, д-р Подолінський, М. Стефанівський і д-р Тит Бурчинський. Фаховим дорадником Комітету був бл. п. інж. радн. Гамота, тепер є ним інж. Турин. ПП. з Комітету працювали дуже дбайливо і точно і — як кажеться — обертали кожний сотик у руках, заки його видали. Зрештою, шпиталь не є звичайна будова, бо тут мусять бути збережені і деякі приписи закону і все мусить відповідати вимогам гігієни.

ПРИБУТКИ НАРОДНОЇ ЛІЧНИЦІ.

Поза зібраними фондами обертали ми на будову і частину наших звичайних впливів з оплат недужих, що лікуються: ці впливи приносили річно 16—25.000 зол., спершу більше, тепер менше, бо тут відбивається фінансова скрута. Наша „фінансова політика“ була така, що ми звичайні впливи призначували на обстанову і вивізування шпиталю: рентген, віталюкс, крем. лампу і діатермію. Наші впливи напр. за рік 1933 були такі: з оплат хворих 16.230 зол., субвенції м. Львова і Гал. Каси Ошаднійської 600 зол. (і то лише завдяки заходам през. В. Децикевича), членські вкладки 96 зол., збірки і датки 1.240 зол., разом 18.166 зол.

З зіставлення оплат, що їх складають хворі за останні 4 роки, виходить, що впливи були такі: д-р Бурчинський 9.010 зол., д-р Гинилевич 11.126 зол., д-р Дзерович 3.009 зол., д-р Дурделю 5.441 зол., д-р Камубинський 8.766 зол., д-р Куровець 2.562 зол. (1930 і частина 1931 р.), д-р Криштальська 13.041 зол., д-р Максимонько 5.190 зол., д-р Надрагова 751 зол., д-р Паньчин 2.704 зол., д-р Подолінський 5.780 зол., д-р Філас 750 зол., д-р Чайківська 1.429 зол. Доходи тепер дещо збільшуються через зріст, фреквенції хорих, купно діатермії і заведення домового лікаря (д-ра Маліса).

Наша гіпотеза чиста, бо ми розбудовуємося в міру спроможності: ані Н. Л., ані шпиталь не є підприємства „бізнесові“. І так ми думаємо шпиталь втримати чи то зі шпитальних оплат, чи з доходів амбулаторії.

МОДЕРНЕ ШПИТАЛЬНИЦТВО.

Якеж значіння має шпиталь для людства загалом та для нас зокрема? Переживаємо тепер епоху, яку в культурному лікарському світі називають епохою шпиталів. Число їх все збільшується. В Німеччині є їх тепер біля 3.500: на 1.000 населення припадає там 8 шпитальних ліжок. Як мінімум вважається в культурному світі 5 ліжок на 1.000 населення. В Польщі є під цю пору 710 шпиталів, на 1000 мешканців приходять 2 і пів ліжка.

Досі вважали люди шпиталь за свого рода „варстати ремонту здоров'я“, тепер це не вистарчає: тепер шпиталі стають центрами здоров'я. Така зміна мусить у всіх культурних державах входити глибоко в технічний стан і форму шпитальництва. Завданням модерної медицини є не лише праця над лікуванням хворих, але і для заради їм заздалегідь, себто профілактика. Як на всіх ділянках суспільного життя, так і в опіці над здоров'ям головною ціллю є не те, щоб опікуватися менше вартими щодо здоров'я особинами і лікувати поодинокі особи, а щоб тримати на сторожі здоров'я як народного добра, берегти його перед шкодами, виховувати людей до тілесної і умовної гармонії з оточенням і самим собою. Шпиталь є одним із центрів лікарської культури і стає та мусить ставати ним щораз більше. Інтернаціональні конгреси шпитальництва, товариства, часописи, все те зводиться до організації і досконалення модерного шпитальництва.

Дослід показав, що шпиталі з менше як 50 ліжками не є фінансово життєздатні, не виплечуються. Найсправніші є шпиталі з числом ліжок між 50 та 200. Наш шпиталь обраховано на 100 ліжок. Це максимум, на яке ми можемо собі дозволити під цю пору і він може мати всі відділи, потрібні молодим лікарям до обов'язкової практики.

Щодо форми будови, то є шпиталі або блочкові, або павільйонові. В Німеччині показує статистика за рік 1932, що 50 проц. шпиталів є блочковими, 10 проц. павільйоновими, решта мішаних. Наш шпиталь є блочковий, бо це найдешевше.

ЗНАЧІННЯ УКРАЇНСЬКОГО ШПИТАЛЮ.

Для нас зокрема будова шпиталю має поза загальну гігієнічну потребу ще й багато більше значіння: 1) шпиталь повинен стати одним із зв'язків високих лікарських шкіл. 2) Він має нам створити новий варстат наукової праці. Досі таким варстатом був у Львові лише бактеріологічно-хімічний інститут Н. Т. Ш., з яким зрештою Н. Л. знаходиться в тісній співпраці. 3) Він має бути установою для освіти лікарів так старших (доповняючі курси), як і молодших щодо кінцевої практики. Він має також протидіяти недостатці різних фахівців. 4) Він має стати джерелом освіти помічного персоналу, як сестер, гігієністок для шпиталів та осередків здоров'я на випадок елементарних лих, епідемій, війни тощо. Його роля подібна до державних організацій „Червоного Хреста“, що для нас не є доступні. 5) Він повинен стати центральною поміччю в негачинних випадках. Вже й досі Н. Л. була такою станицею при всяких здвигах і зіздах, як КАУМ, Кооперативне Свято, Сокольський Зліг. 6) Шпиталь має стати найвищим звеном фахової поради для нашої шкільної молоді і для шпитального лікування інвалідів УГА.

Якже ми уявляємо собі дальші збірки? Досі мали ми фундацію АЕпарх. Ради у Львові на два ліжка, але брак таких фундацій Еларх. Рад у Перемишлі і в Станіславові.

ДАТКИ, ЗАПИСИ І ФІНАНСОВИЙ ПЛЯН.

Крім наших звичайних впливів дістали ми несподівано в мин. році від суперіорату СС. Вінескія а Павлю 10.000 зол. і недавно знову 2.500 зол. Перед кількома днями дістали ми від вдови по бл. п. д-рові Довбуші п. д-р Зайдлер-Довбушевої його запис на шпиталь в сумі 800 доларів, що дає 4.225 зол., з застереженням, що запис призначений на улаштування урологічного відділу. На ту ціль призначив покійник і цілу

свою урологічну обстанову та інструментар вартості около 1.500 зол. І тому Рада Н. Л. постановила, що урологічний відділ Н. Л. буде відтепер раз на все носити ім'я фундатора.

Звичайні збірки принесли в 1933 р. ок. 2.000 зол. Та це небагато. Ми лікарі працюємо так, як можемо: думаю, що годі від нас вимагати більше. Збірки будуть і далі йти, але на них годі спиратися. Недавно одна пані заявила нам, що хотіла би дати жертву на улаштування одного ліжка, так, щоб те ліжко було назване іменем дорогої її особи. Такий один запис уже є. Рада Н. Л. пригадувалася над тим і прийняла норму, що тоді можуть бути такі пам'яткові ліжка, якщо хтось жертвує 2.000 зол., та есентуально цілі са-лі тоді, коли хтось жертвує 10.000 і більше золотих. Якби нашлося таких 100 осіб, тоді ми зараз мали би шпиталь добре улаштований і вивізуваний. І ця дорога видається нам під цю пору найбільше доцільною. Такі жертви можуть складати й установи.

ЖИВИЙ ПАМ'ЯТНИК!

Думаю, що така високогуманна ціля, як будова шпиталю, заслугою на підтримку громадянства. І зискає на тім наш престоїж як нації і піднесеться український Львів і підвищиться престоїж Митрополита, для якого шпиталь має бути живим пам'ятником. Ми були би дуже щасливі, якщо б у 1936 р., коли припадає 35-ліття Його Владицтва, шпиталь почав вже свою діяльність. При будові старалися ми всі роботи давати своїм фірмам (за виїмком інсталяцій центр. опі-вання і сходів) і далі будемо тримати того принципу. А як буде шпиталь, то очевидно, що буде поважним консументом цілої низки продуктів рідного виробництва. Нічого й казати, що кожному миліше лікуватися таки серед своїх, в атмосфері рідної мови й близьких собі, „півчужавинних“ земляків. Наша робота, це один з прикладів позитивної, конструктивної, творчої праці і тому думаю, що вона заслугою не лише на признання, але і на сильнішу підтримку всього нашого громадянства.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Пала прийняв на аудієнції нуація у Берліні монсінйора Орсеніо. Згодадуться, що темою нарад було положення у Німеччині.

— Бельгійський уряд утворив уряд економічної відбудови, завданням якого буде перевести господарську реформу Бельгії.

— У Бухаресті арештувала поліція 38 осіб, між ними 22 студентів за демонстрації.

— Найвищий суд у Мадриді затвердив 5 присудів смерті на повстанців.

— Литовський поштовий уряд у Мемелі при- казав, щоб адреси і назви містечок писали литовською мовою.

— Над Формозою лютував гураган, який зни- щив багато сіл і фльотилію рибальських кораблів.

В. Британія перестерігає перед війною.

ЛЬОНДОН, 10. 4. ПАТ. Віцепрем'єр Болдуїн, промовляючи вчора на прилюдній збірці на тему політичної ситуації, порівнював теперішню європейську ситуацію з важко недужими людьми, які поволі й уперто переходять стан реконвалесценції. „Тепер народи не йдуть шляхом миру — говорив Болдуїн — але блукають стежками, які легко можуть довести до війни. Хворі, що повертаються до здоров'я, не хотять слухати припо- ручень версайських лікарів. Ніхто радо не погодиться на велику розбройну операцію. Дехто твердить, що найкращим ліком на зброєння є збройні ще більше. Понижена Німеччина вило- милася зпід обмежень, які її вказали. Події 1914.

р. засадничо не змінили ні її гри, ні її характе- ру. Тому помилкою було думати, що накинута Німеччині постанов версайського договору може змінити природу німців. Все таки ми не тримаємо надії, що зброєння будуть обмежені і Німеччину тиснутимемо так довго, доки щиро не скаже, що не хоче з тим мати нічого до діла. Якщо Німеччи- на чи будь яка інша держава не схоче співпра- цювати в тому напрямі, тоді очевидно положення буде доволі трудне. Велика Британія не хоче вій- ни, але, коли війну можна відсунути тільки че- рез загрозу напасників, що Європа не дозволить на війну, — то Велика Британія теж разом з ці- лою Європою відіграє свою роль“.

Прем. Мекдональд і прем. Флянден поїдуть до Стрезі.

ЛЬОНДОН, 9. 4. ПАТ. Вчорашнє засідання британського кабінету тягнулося чотири години. Кабінет розглянув овіт мін. Ідена та подрібні пропозиції, які вивинули підчас його подорожі до європейських столиць. Кабінет рішив, що до Стрезі поїде прем. Мекдональд і мін. Саймон.

ПАРИЖ, ПАТ. Алас подає таку вістку з до- бре поінформованих кол: Коли до Стрезі поїде прем. Мекдональд, туди виїде теж прем. Флян- ден. Нині рада міністрів рішить про виїзд прем. Фляндена і мін. Ізвала до Стрезі.

Комуністичні заворушення в Болгарії.

СОФІЯ, 10. 4. ПАТ. Вчора вполудне в місце- воості Бельосе в південній Болгарії між комуніс- тами та жандармерією дійшло до стріляння. Два

комуністи й один жандарм убиті. По обох сторо- нах є багато раних.

Велика шпигунська організація в Югославії.

БІЛГОРОД, ПАТ. Влада викрила велику шпигунську організацію з централею у Марібо- рі. Поліція алаштувала багато осіб між ними

шефа організації і кореспондента австрійських часописів Кляйнеца

з польської преси.

Відворот „Веку Нового“ від „Греко-Католика“.

Після статті п. В. К., який „цілою рукою“ відкинувся у „Веку Новім“ під „акцією“ ослаблення краківського „Греко-Католика“ (про це бач у нас мова), „Век Нови“ робить — хоч у ду-бож у нас мова) — відворот, зберігаючи трохи поважніше над характером того часопису і його вартістю. У редакційній статті ситковський референтом українських справ (п. В. К.) „Помилки, які не помагають, але шко-дять“ „Греко-Католика“, в 7. п. м., автор вка-зує на те, чого нема та що є у тій газетці.

Передовісним шукаємо (писав автор) чогось конкретного про „греко-поляків“ (термін „Гре-ко-Католик“), про їх рух, організацію, про їхню працю, про їх осередки і т. п. Тим часом знаходимо про ті речі лише загально-ні дані з давньої і недавньої минувшини та трохи привіт з теперішності.

Висловлюючи одночасно на ремствування кра-ківської газети на байдужість польського гре-ко-католика до „акції“, автор зауважує, що „ті речі, які не підтримані представленням річових фактів, є вимогами на кредит. Крім того кожна річ, що не підтримується реальною підбудовою, згори річ висить у повітрі“.

Друга річ, що бач в очі на сторінках „Гре-ко-Католика“, це присвячування майже всьо-го місця дискредитуванню українських греко-католиків, головно клиру. Не перебирається тут у словах, що відсуджують від честі й ві-ри всіх вишвищів української національної ідеології. А зживаючи стільки зусилля на зображення українців, заперечується вза-ємність окремої української національ-ності. Тут торкаємось орудування фак-тичним матеріалом. Отже „Греко-Католик“ або не рахується з відомою всім дійсністю, або ж вірить правдам, що дивно вже зреш-товані, осподаючи у суперечність навіть з власними твердженнями. Отже раз русини є для нього поляками, то знову польськими перевертнями, чи „українофілами“, то знову українцями. Раз славянський обряд має у Польщі польський характер, то знову є зна-ченням ренегатів. Той хаос термінології і на-лічення фактів до засновків спричинює гори суперечностей“.

Наприкінці автор доходить до висновку, що „якщо поляки виключно на зогиджуванням українців і протинавля, „не приносять користі на-роду і польським державі“.

Наші умови, що ми не будемо брати участі у „дискусії“, яку „Век Нови“ заіні-

ціював статтею п. В. К. та нашу характеристику тої статті „Век Нови“ назвав лайкою, в приводі якої висловив під нашою адресою кілька терпких уваг. Тепер сам на власних сторінках дає відпо-відь, чому ми іншого становища зайняти не могли.

Коли „В. Н.“ стверджує „брак реальної під-будови“ у „Греко-Католика“, то це делікатно о-значає потрійно відомий факт, що за „Гр. Кат.“ не тільки ніхто не стоїть (не рахуючи, очевидно, тих чинників та одиниць, які кождо й найбільш абсурдну роботу та волю мероту готові підтри-мувати, щоб зрешти українцям пакість), але йно віддалі греко-католиків поляків у Польщі ніхто нема. Є українські перевертні, які ще не змінили обряду, але ледви чи надуться хочби навіть одиниці патріоти-поляки, які поляками є від другого покоління та тримаються греко-като-лицького віросповідання! Зовсім зрозуміло: ли-ше людина неприємна або до краю злобна може писати — як то ми недавно в одній газеті чита-ли — що поляки-католики переходять на гре-ко-католицизм для вигоди через краще тракту-вання греко-католиків, ніж римо-католиків, чин-никами влади. Ноторійний натиск на цілі катего-рії робітників, державних і муніципальних фун-кціонерів, урядовців та кандидатів на всякі дер-жавні, муніципальні і приватні посади, щоб вони змінили обряд східний на західний, римо-като-лицький, спонукав і далі спонукує до такої змі-ни всіх слабодухів. Зміна обряду на римо-като-лицизм — це взагалі перший ступінь до вигід чи навіть просто життєвої екзистенції греко-като-ликів! Тому вся „акція“ „Гр. Католика“ і його зве-зичників у роді п. В. К. — це блеф, і то блеф су-то політичний, українофобський, а методи, якими торці такої олефу послуговуються (терміно-логія „Гр. Кат.“, прозивання всіх українців „виступаючими“ або „зрутенізованими поляка-ми“) і зогиджування греко-кат. клиру такі ку-ліганські, що річово полемізувати з цим не можна.

Зудар поїзду, яким їхав Рузвельт.

ВІЛЬСОН, 10. 4. ПАТ. (Північна Кароліна). Вчора ввечері зустрівся коло Вільсона поїзд, що віз президента Рузвельта в самоходом, що його хтось залишив на залізничній торі. Ніхто з дорожніх не потерпів.

Присилайте передплату!

Летунська конвенція непотрібна.

Вказівки для британської делегації.

ЛОНДОН, 9. 4. ПАТ. Британський кабінет з цього засідання дав такі вказівки для британ-ської делегації, яка поїде до Отрези: 1) Британ-ський уряд вважає необхідним потвердити постач-анням міжнародних зобов'язань. Така заява мала на меті недопустити до одностороннього порушення Німеччиною адміністративної ому-ли 1) Британський уряд далі обстоює британсько-французьку заяву з 8. лютого ц. р. і вважає здійс-нення цієї програми в цілості за адвизий прав-ної плат, щоб зорганізувати систему збірної безпеки. Британський уряд підтримує теж всякі заходи, щоб цю систему збірної безпеки оперт-и на статті пакту Ліги Націй. 3) Частинне здій-снення лондонської програми, яка зводилась би до підписання летунської конвенції міжнарод-ними державами, на думку британського уряду недоцільне.

Дискусія виявила, що зацікавлення британ-ського уряду летунською конвенцією зменшилось набути признанням Німеччини, що й летунські сили дорівнюють летунству В. Британії. 4) Бри-танський уряд засадничо підтримує східний пакт у такій формі, яка уможливила б приступлення до нього Польщі залишаючи можливість присту-пити до нього теж Німеччині. 4) В. Британія не візьме активної участі у східній пакті. Однак-е противиться такому сформуванню пакту, яке поділяло б Європу на різні табори. 5) Британ-ський уряд підтримує пакт у справі вдержання незалежності Австрії навіть у такому випадку, коли Німеччина відмовиться підписати цей пакт. Роль В. Британії обмежиться тільки до кон-сультації.

Вечір стрілецької творчости на Вульці.

В зоміаді чит. „Просвіти“ на Вульці, що на-родилася при вул. Левинського 24., відбулася мун-іципальна імпреза: вечір стрілецької творчості, влаштований заходом Літературного Об'єд-нання Молодих „12“.

Вечір почався в год. 19. і на програму його входило: вступне слово п. Нижанківського про літературу, зокрема стрілецьку літературну творчість, рецитції творів письменників-стріль-ців Р. Куличевського, М. Голубця, О. Бабія, С. Софронюка-Левинського, Л. Ленського, М. Матіве-на-Мельника, Я. Вільшана, Ю. Широмельника, От. Шумана та В. Ленського, виступи зацікавлення ред. А. Курдима. Твори рецитували З. Тарнавський та Марія Дідухівна, що має завдання на добру літературу.

Вечір, що дав публіці нагоду познакомиться з широким літературним творчеством УОУОУС-ів у

промові та з виїсками з неї в рецитаціях, зали-шив по собі милий настрій. Шкода тільки, що публіки було всього яких 50 осіб. Як зачуваємо, такі вечори мають відбуватися заходом Об'єднання „12“ у інших читальнях Львова, його передмість та в деяких товариствах у найближчих тижнях. Тому, що такі вечори мають високе національ-но-виховне значіння, треба їх привитати лийай-щиріше.

Б. Р.

Облігації 6%, „Народової Позички“ на покриття премій від обезпечень на умовинах устійлених розп. Міністра Скарбу з дня 21. VII. 1934. Дз. Р. П. ч. 66 поз. 592 приймась

„Карпатія“

Товариство взаємних обезпечень на життя у Льво-ві, Ринок ч. 38. — Подібні умовини прийняття облі-гацій висилає Товариство на бажання інтересованих.

§ 19.

Городок Яголонський, 27. березня 1935.
До Хвальної Редакції Часопису „Діло“ у Львові, Ринок ч. 10.

Дотично статті в часописі „Діло“ ч. 72. (13970) з дня 19. III. 1935, р. п. наг. „Чому в Городеччині є застій на культурно-освітній діяльній“ прошу на основі § 19. пресового закону з 7. XII. 1862. р. В. Д. З. ч. 6. в 1893. р. помістити в найближчому числі згаданого часопису в тому самому місці і тими самими черенками, в якому була поміщена стаття, отже спростування:

Неправдою є, начеб-то застій в діяльності „Просвіти“ на терені пов. Городок у 1934. р. слід приписати репресіям влади та що розв'язано і за-вішено діяльність Товариства „Просвіта“ і з-от Товариства „Сокил“ без причини, що невинних людей арештовано і відставлено до в'язниць, — чим спричинено відстрашування інших членів у приналежності до „Просвіти“ і якоїнебудь діяль-ности.

Натомість правдою є, що ще в травні 1934. р. завішено по думці арт. 16. закону про стовари-щення з 1932. р. хвилево діяльність 6-ох чита-лень „Просвіти“ і тільки одного Т-ва „Сокил“.

Завішення діяльності тих читалень „Про-світи“ на деякий час було подиктоване оглядом публічної безпеки, тому, що діяльність тих чи-талень „Просвіти“ переходила не тільки поза рам-ці статуту, але входила в колізію з кримі-нальним кодексом та не вважаючи на попереднє (перед заві-шенням) уповноваження адміністраційної влади, — діяльність ця не змінилася.

Доказом кримінальної діяльності членів заві-шених товариств були судові розправи і вирок, що винних укарано.

Та проте наслідком просьб делегатів тих то-варств адміністраційна влада відкликала заві-шення діяльності, не сяючи до дальших стрі-говувачих й ригорів, — що делегати тих то-варств привали з задоволенням до відомо, розви-ваючи без перешкод дальшу діяльність.

Дальше неправдою є, начеб-то голові філії „Просвіти“ інж. Паламарчуків зажавано виїзди-ти приказано зрештивати зі становища голови, натомість правдою є, що коли стверджено, що члени філії „Просвіти“ ділають проти статутів, — перестережено Паламарчука про праві на-слідки, які можуть виникнути з тої причини, — Паламарчук заявив, що не має на членів ніякого впливу і що нічого на це поради не може, бо во-го не слухають. Можливо, що в колективній того уступив зі становища голови.

Врешті неправдою є, начеб-то тутешня адмі-ністраційна влада ставила перешкоди в розвитку культурно-освітньої праці читальням „Просвіти“. Натомість правдою є, що ця влада ставилася до товариств, які пристосовувались до законних по-ставов і статутів, являючись об'єктивно та при-хильно.

Повітовий староста в Городку:
Фрончкові, вр.

В СІ ДІТИ на селі і в місті читають:
„Світ Дитини“ і „Діточу Бібліотеку“

Цілорічні передплати по 5 зол. висилати на адресу: Львів, вул. Зіморевича 3.

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІР-МАХ, ЯКІ ОГолошуються в нашому ча-сописі ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГолошення.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концер-ти, відкрити, товариські сходни, посмертні згад-ки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.

— Найкращі лиси, пелеринки, краватки вико-нують і поручає Юліан Глашевський, Львів, па-Капітульна 3. Журнали на 1936 р. надійшли.

— Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хоружи-ни 3, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, мате-риал по 7 зол.

— Першорядне фризйєрське і косметичне за-ведення для Пань і Панів Т. Кутковського, Сикстуська 14. Тел. 106-88.

— На Волині впав великий метеор. З Волині наспіли вісти, що там у лісах упав великий ме-теор. Метеор упав зараз таки з вечора, так, що багато людей бачило його. За метеором тягну-ся довгий хвіст голубого коліру, такого при-близно, як пушки з цукорками „Фортани Но-вої“.

— Весняний сезон у Черчі. Як довідуємось, весняний сезон у Черчі починається цього року вже 1. травня. Інформації та проспекти на багання висилає Управа живця — Черче, п. Рогатин.

— Найбільше вдатною імпрезою Товариства „Українська Захоронка“ будуть чергові загальні збори, що відбудуться в четвер 11. квітня в год. 4-й попол. в салі Т-ва „Укр. Бесіда“ вул. Рутівського 22, з несподіванками для своїх членів у формі премій, на які складаються дарунки наших мистців мalarів Гаврилюка, Гординського, Іванюка, Малюци, Осінчука й ін. ручні роботи пань виділових, а також твори кулінарного мистецтва (торти). При підсумках цілорічної праці товариства, що працює на добро наших найменших передшкільних дітей — виховує і перевиховує їх національно, розвиває тілесно і духовно, підготовляє річно до двох сотень до рідних шкіл і нерідко змушене звертатися до наших установ і приватних осіб за допомогою — члени будуть мати нагоду давати свої завваги і поради. По зборах товариський чай і роздача премій. Передсвятничим доходом на цілі товариства буде зорганізована захоронковими учителями продаж куряток, що своєю ніжністю і безпорадністю є немов відбитком тих маленьких істот, якими щирим серцем опікується Т-во Укр. Захоронка. З певністю можна твердити, що цілена буде наше громадянство цього року так само розхолопувати як попереднього. На кожний святничий великодний стіл — захоронкове ціпєня.

— Концерт п-ї Івонни Шмериківської Приймової у Львові. В середу 10. квітня п. р. відбудеться у великій салі Лисенка концерт нашої знаної співачки і знаменитої інтерпретаторки пісень Івонни Шмериківської Приймової. Програма дуже багата і цікава. Початок в год. 8.15 вечором.

— „Чи письменник мусить мати світогляд?“ На таку тему влаштовує Т-во письменників і журналістів у Львові в неділю 14. п. м. в год. 6. веч. у салі „Молодої Громади“ (вул. Косцюшка 1 „Народня Гостиниця“) прилюдну дискусію, яку поведуть М. Рудницький і д-р М. Гнатюк. Буде це перша у нас спроба заступити прийнятну в нас загальну форму відкритої або викладу діяльностей, так, що оба прелєгенти боронитимуть по черзі, що кілька хвилин так, немов би вели товариську дискусію. Тема відкрито дуже актуальна для всіх, що мали нагоду в останніх часах стежити за дискусією в пресі про різні наші літературні новини. Більшість наших критиків ставить до письменників домагання, щоб їх твори були висловом якогось ясно-означеного світогляду і дуже часто підляють саме у сумнів усю вартість твору, коли він таких прикмет не має. У дискусії на цю тему візьме участь певно теж не один автор і читач. На відкрит можуть прийти теж і нечлени Товариства, без окремих запрошень.

— „Творчість жінки в українському мистецтві“. Під таким заголовком виголосить мистець П. Ковжун відкрит у львівській філії Союзу Українок, при вул. Сикстуській ч. 44, у четвер 11. п. м. в год. 6. попол. Відкрит охопить творчість української жінки в мalarстві, різьбі, графіці, мистецькій критиці, мистецтвознавстві та інших родах пластичних мистецтв. Відкрит буде багато ілюстрований зразками творчості наших жінок і дасть широкий огляд. Гостям раді.

— „Стрілецькі пісні на бандурі“. У четвер 11. п. м. в год. 8. вечором відомий бандурист-віртуоз Володимир Шуль у клубі „Молода Громада“ дасть концерт стрілецьких і козацьких пісень. Вступ для членів і впроваджених гостей. Як уже повідомлялося, — у середу 10. п. м. п. В. Шуль грає низку пісень в львівському радіо.

— Цікава лектура. Хто хоче знати літературно-мистецькі новини за останні два тижні, нехай візьме до рук найближче 8-е число ілюстрованого журналу „Назустріч“, що появляється вже цієї п'ятниці. Буде там інтерв'ю з нашим чільним мистцем В. Масютином, що приїхав на короткий час до Львова, портретує тут, роздумує і тихцем оповідає про свою роботу. Сензацією для небагатьох повинна бути довга розмова з Вол. Винниченком, що живе від довшого часу на французькій Рів'єрі на селі, де займається хліборобством; він висловлює причини, чому його твори не появляються у друку. Р. Кулчинський, голова „Т-ва письменників і журналістів“ висловлює свій погляд на завдання літературної премії, якої не слід розбивати на дрібні відзначення. З нагоди 50-ліття смерті М. Костомарова М. Деркачев оповідає про роман його дружини Аліни, що зазнала чимало ударів долі і пережила справді романтичну історію. Окремий фейлетон передає одну сцену з її життя — зустріч із великим Містом, що хотів заопікува-

ти її музичним талантом. Ст. Левинський пише про вигляд львівського ринку, що змінив свій одяг. В. Сімович передає спомини про В. Бідинова, д-р Я. Гординський дає один зразок, як виглядає у нас провінційна критика, карикатурист Ромцьо Чорний зображує у 3 картинах „Засоби й можливості розбудження й плекання людської енергії“. Адреса Адміністрації „Назустріч“ Ринок 10 п. м. Місячна передплата 90 сотиків.

— Хорватський часопис про Українську Загальну Енциклопедію. Загребський щоденник „Обзор“ ч. 81 з 5. квітня приніс великий фейлетон п. з. „Енциклопедія“. Автор фейлетону д-р Іван Есіх говорить про енциклопедії: французів, англійців, німців, італійців, еспанців, шведів, москалів, українців (у Польщі), поляків, чехів, хорватів, сербів, словінців, болгар. Про Українську Загальну Енциклопедію сказано там: Українці в Польщі мають Загальну Українську Енциклопедію в 3-х томах, а саме на днях вийшов додаток, який доповнений теж назвицями деяких наших (себто хорватських) культурних робітників, як нпр. д-ра Миколи Андрича, унів. професора Павла Вука-Павловича, д-ра Зденки Маркович і ін. Енциклопедію видає „Рідна Школа“ (Львів, Станиславів, Коломия). Головний редактор відомий український біолог Іван Раковський, хорватську літературу й культуру опрацювали Ягічев ученик (тепер у Берліні) д-р Зенон Кузеля і д-р Василь Сімович. В редакційному комітеті були В. Дорошенко, М. Рудницький, В. Сімович і невідомий Василь Микитчук. Щодо багатства матеріалу, з огляду на своїх співробітників, перших українських фахівців і щодо методи праці, українська енциклопедія є монументальним ділом, що може суперничати з найкращими енциклопедіями Заходу. Пять великих зшитків лексиконового формату присвячено лише гаслу „Україна“ і це справді архів сучасної української науки. Твір має більше як 5.000 ілюстрацій.

— Вітальна статистика. Обчислено урядово, що торік закінчено в Польщі 277.255 подруж. З того припадає на римо-кат. обряд 181.347, на греко-кат. 32.122, на православний 33.036, на евангеліків 7.066, на жидів 21.861 (крім ритуальних вітчань), на інші віроісповідання 1.226 подруж. Найбільше число подруж припадає на греко-кат. обряд, бо 9.1 подруж на 1000 мешканців, коли на римо-кат. припадає 8.7, на православних 8, на жидів 7.1 подруж.

— Туристичний рух у Карпатах. М-ство шляхів оголосило статистику про фреквенцію туристів у більших гірських захистах. У січні і лютому п. р. 5.978 туристів користаго із захистів у Татрах, Шлеському Бескиді 5.411, у Високому Бескиді 5.095. У Східних Карпатах туристичний рух був теж дуже оживлений. Найбільшу фреквенцію мали захисти на Заросляку і Чорногорі, а далі під Пікуєм у Біцадах і в Горгонах на Пантірському просику.

— Знову наука ходження. У Львові почали знову службу летючі стежі для регулювання та контролю колового й пішого руху. У вівторок стежі інтервеніювали в 52-х випадках, придержували авта, факри та прохожих. Покищо придержаних лише напам'ятали, а в важніших випадках притягали дані особи до карно-адміністраційної відповідальності. Покарали 8 осіб, а право їзди відібрали двом шоферам, їх авта віддали до гаражу. Поліція придержує особи, які не зважаючи на коловий рух, переходять вулицею. Стежі для контролювання руху урядуватимуть кілька найближчих днів.

— Примусова управа в „Курєрі Львовскім“. Городський суд у Львові, ексекційний відділ, установив примусову управу в „Друкарні Кресовій“ та видавництві „Курєр Львовскій“. Покищо дає 14-денний речинець до управління довгів.

— Громиця над Львовом. У вівторок, 9. п. м. передпол. над Львовом перейшла перша цього року громиця. Небо затяглося темними хмарами, так що по домах треба було світити, а згодом сипнуло градом і дощем, при чому почало блискати та греміти. Несамовиту сутінку грядучої весни з відступаючою зимою супроводили зітхання мешканців міста: коби вже раз перемогла весна!

— Засудили ошукачів. В голосному процесі директорів зліквідованого „Людського банку“ аспудзельного у Львові застав 8. п. м. присуд. Едмунда Онішкова засуджено за спроневерення 60.000 зол. на два роки в'язниці, Маріяна Гендла на 3, а Влад. Германа на 2 і пів року в'язниці. Обв. Бріля, Валя і Т. Онішкова звільнено. Засуджені рішили внести апеляційний відклик з причини високого анвіру кари.

— За кольпортажу комуністичних відоzw. Томбувал присяжних суддів у Львові дозвіль-

Ревеляції з нашого минулого

п. н.

Сторінки з мого життя

Д-ра ЄВГЕНА ОЛЕСНИЦЬКОГО

можна дістати у Видавничій Спільноті „Діло“,
Ціна зол. 1.90, порто 30 сот.

справу 24-літн. Бєрти Зісман, приватної вчительки і 20-літн. Леї Гроскопф, гімназійної абсолвентки, обох родом з Перемишля, які потягнуто до відповідальності за те, що роздавали робітникам гарбарні при вул. Огородницькій комуністичні відоzw. Зісманівну засуджено на 4 роки, а Гроскопф на 2 роки в'язниці.

— Львівська хроніка. З крємниці Вас. Степанаха при вул. Копєрника 22. вкрадено два олійні образи вартості 1000 зол.— Із ждальні хати Тад. Завадовського при вул. Супінського ч. 5. злодій вкрав два плащі й одну куртку вартості 1.100 зол.— Дзядок Юлія підкинув свою нешлюбну 5-місячну дочку в домі при вул. Ленартовича, де давніше жила.

— Остерога. В Тернополі а певно також і в інших містах та селах появлялися цими днями проспекти якогось „Банку залікового і кредиторського“ з Кракова. В цих проспектах обіцяно „банк“ за вкладку 30 зол., складану що місяця протягом 15 літ виплатити за 15 літ готівку 6.000 зол. Крім цього мають відбуватися збирання шість разів кожного року, щоб виплатити премію 6.000 зол. Вже самі звичайні обіцянки приневолюють кожного призадуматися, чи цей банк не є обчислений на легковірність своєї клієнтелі, і наказують бути обережним, щоб не зловитися на приманку. Летючка промовчує, який є закладовий капітал цього банку, які запасні фонди, кілька і яких має членів, хто входить у склад дирекції і надзірної ради, а це стєпену сумнівів майже до певності, що основники „банку“ належать до птєць, які не оріють жні снот, а хотять обловитися коштом легковірних людей. Тому остерігаємо всіх перед цєю несовісною принадою. Місцем для українських обіцяностей є тільки українські банки і кооперативності.

— Арештування в Рівному. Пишуть нам: В неділю 7. п. м. поліція в Рівному арештувала С. Ілюка, К. Либак, П. Гонгара, Л. Зброжека і Ст. Ворника, яких передержала 20 годин. Після переслухання і списання протоколів усіх звільнено.

— Ошукацтво з інвалідською рентою. Дістний робітник у Зелєній пов. Надвірна, 17-літн. Микола Осташук хотів мати інвалідську ренту і попросив гаєвого Дмитра Сенедюка, щоб відрубав йому сокирою два пальці з правої руки. Сенедюк зробив це й Осташук дішов до забезпечення, де якийсь час лічився, а потім підняв, щоб йому признали інвалідську ренту. Два свідки, гаєвий Сенедюк і Семен Осташук посвідчили, що випадок стався при праві, і Миколі Осташукові призначено ренту. І справа була би ніколи не виявилася, якби не те, що Семен посварився з Миколою і робив йому кори за ошукацтво. Довідься про це інші люди і справою занялася поліція. Вєі три стали перед окружним судом, який засудив Миколу Осташука і Дмитра Сенедюка по 2 роки в'язниці, а Семена Осташука на 10 місяців без припинення. Від цього присуду засуджені відкликалися і перед кількома днями справу розглядав львівський апеляційний суд. Два затверджені виграти нічого, бо апеляційний суд затвердив присуд першої інстанції, тільки Семенові Осташукові припинив кару на 5 літ.

— Велика пожежа була в Ходовичах пов. Стрий. Вогонь знищив церкву, плебанію і 9 господарських загород. З причини великого вітру, пожежа трозила цілому селу. До припинення пожежі причинилася пожежна сторожа зі Стрия. Шкоду обчислюють на сто тисяч зєвєч.

— Крєва хроніка. Урядовець стєпанівського староства, Пєсиф Бєльоті, дістав вістоу про міліонову спадщину по своїхах з Аргєнтини. — В Чорткові засуджено громадського діяря з Добропєрє, Конєт. Завадовського на 6 місяців в'язниці, а кєсєра Войтєха Мєзура на 6 місяців. — На мешканця вдови Чєзи Мєнка у Перемишльському пов. Долина впали в нєчї бандити і прикончили її лєвиною, вкпали 50 дол. та 40 зол.

З друкарні Вия. Свілки „Діло“. Львів. Рядок 10.